

Pentru monarhie:
Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an
3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Foia apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Foie bisericească-politică.

Un sir garmond:
o dată 7 cr., a doua oară
6 cr., a treia oară 5 cr.,
și de fieșce care publi-
cațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privește foia,
să se adreseze la Re-
dacțiunea și Admini-
stratiunea Unirii
în
Blaș.

Glasuri despre congrua ministerială.

Glas din patrie despre congrua ministerială. — „Nyitramegyei Szemle“ din 6 a c. arată în primul său, ce neîndreptăți și nelegiuiri cuprinde ordinațiunea ministerială despre congrua provisorie a parochilor catolici. Mai întâi constată, că parlamentul pe lângă tăcerea pescelui observată de membrii catolici clerici și laici ai legislativei a usurpat dreptul coronei ca patron suprem de a regula congrua catolicilor. Apoi continuă:

„Vățemare e și aceea, că parochul are, să dovedească cu documente *cualificațiunea sa*, și dacă documentul nu e magiar, acesta are, să se alătore în traducere magiară legalisată.

„Până acum așa sciam, că *singurul judecătoriu legal* al *cualificațiunii* preoțimii catolice e *episcopul diecesan*. Lui îi compete dreptul de a hotărî, dacă individul acela, pe care va, să-l chirotonescă, are studiile pregătitoare de lipsă și versat e în științele teologice.

„Dară acum în sensul ordinațiunii va judeca ministrul cultelor și instrucției publice, dacă parochul, care suplică pentru întregirea congruei, are *cualificațiunea parochială* de lipsă ori nu.

„Dar acolo e și cestiunea limbii. Limba oficiasă a bisericii rom. cat. e cea latină, cea greco-catolicilor cea rusă, ori cea română, și ei în afacerile sale bisericești sînt îndreptățiți a se folosi de ea. Dară acum domni ministri nu o mai recunosc acésta,

ci în ordinațiune potesc traducere magiară legalisată, ca și cum numai referentului ministerial al afacerilor cat. ca unul cleric nu l-ar căuta bună oară să scie latinesce, și ca și cum în secțiunea aceea spre a se pute rezolvi afacerile nu ar fi de lipsă cunoștința limbii rusești și a celei românești.

„*Noi pretindem cu hotărîre recunoscerea și validitatea drepturilor limbii de stat, dară acésta nu are, să fie împreunată cu influințarea vieții sufletesci și cu vătămarea drepturilor bisericii cat. magiare, carea se alipesc cu credință devotată de constituția magiară și de maiestatea regelui.*

„Dară mai este un lucru momentos, care ordinațiunea ministerială îl trece de tot cu vederea: *dreptul de patronat.*

„Parochul primesce de la patron prezentarea, și cest din urmă dimpreună cu credincioșii au să se îngrijescă de subsistența parochului în chipul statorit prin așa numita *visitatio canonica.*

„Parochul cu prilejul ocupării beneficiului său scie, din ce se compune venitul lui. Și dacă din acesta nu poate, să trăească, de la cine are drept, să cêră și să primescă ajutorarea? Nu e adevărat, că în rîndul cel dintâi *de la patron și de la credincioșii săi*? Și numai atunci, când aceștia nu ar voi, să o facă, ori din cauza sărăciei sale nu ar fi capabili spre acésta, numai atunci poate, să se îndrepte pentru îmbunătățirea situației sale: *cătră cine*? — *cătră episcopul diecesan*, care, pe cum dovedește *visitatio canonica* în o mie de casuri, face fundațiune cu scopul de a îmbunătăți beneficiul.

„Acum ordinațiunea pune în prospect *ajutoriu de stat.* — Întreb, dacă are ori care paroch îndreptățirea de a cere de la ministru întregirea congruei până atunci, *până când patronul și credincioșii lui nu au răspuns în chip negativ?*

„La acésta, așa cred, ori cine, care cunoșce cătu-și de cât dreptul bisericesc unguresc, va zice, că nu; căci patronul și credincioșii nu au numai datorința de a se îngriji de susținerea parochului, ci au și dreptul, ca oferindu-i beneficiul acumia deja statorit prin lege în 800 fl., care corăspunde poziției lui și dignității lui de preot, să pretindă, ca să nu se supună nici unei alte influințe cu scopul de a dobîndi favoruri materiale eventuale.

„Parochul a luat asupra-și îngrijirea de sufletele credincioșilor, el are, datorința de a o face acésta, și în lucrul acesta nu poate, să stea sub influința și inspecțiunea nimănui altuia a fără de cea a episcopului diecesan.

„Dacă deci patronul și credincioșii se împotrivesc la aceea, ca el să cêră întregirea congruei, și o oferesc ei înși-și, *parochul nu e îndreptățit*, să recurgă la ajutorul de stat, care poate că e mai comod și mai sigur.“

Glas din străinătate despre congrua ministerială. — „Germania“ din 9 a c. caracterisând ordinațiunea ministerială și preste tot situația actuală din Ungaria zice:

„La fieșce care paș, ce trista afacere a congruei a făcut în timpul din urmă, a devenit tot mai evidentă primejdia, că întreg

Feuilleton.

Chezeșia.

Dramă în trei acte, prelucrată după „Neguțatoriul din Venetia“ a lui Shakespeare de C. Almert. Românește de Cr.

(Continuare.)

Al doilea judecătoriu (cetesce). Măriei Tale servescă spre scire, că la primirea epistolei vóstre am fost foarte bolnav. Dară chiar în momentul, în care sosi solul Dvóstre, era în vizită la mine un iurisprudent tînăr din Roma cu numele Balthasar. I-am împărtășit controversa de drept dintre Evreul și dintre neguțatoriul Antonio, și am consultat amîndoi mulți autori. El cunoșce părerea mea, carea a întregit-o el cu știința sa, ce nu se poate recomanda în de ajuns, și o va prezenta, pentru ca la recercarea mea să împlinescă dorința Măriei Vóstre în locul meu. Vê rog, ca lipsa anilor să nu o luați

ca motiv pentru a-i denega considerarea cuvințioasă; căci încă nici o dată n'am cunoscut un bărbat așa de tînăr cu un cap așa de bătrîn. Îl predăți primirii grațioase a Dvóstre; prestațiunea lui îl va recomanda mai bine de cât ori ce.

Judecătoriu. Ați audit, ce ne scrie bărbatul acela învêtat. Dacă nu mă înșel, aici vine deja iurisprudentul. (Balthasar intră cu Solarino și Solamio.) Dă-mi mâna! Vii de la bunul nostru Bellario cel bătrîn?

Balthasar. Așa e, domnul meu.

Judecătoriu. Bine ai venit! Ocupă-ți aici locul! Îți este deja cunoscută cêrta, care se pertractează aici judecătorește?

Balthasar. Sînt pe deplin informat despre causă. Spune-mi, care este aici neguțatoriul, și care Evreul?

Judecătoriu. Antonio! — Bêtrânule Shylock! Pașiți înainte!

Balthasar. Te chemă Shylock?

Shylock. Shylock este numele meu.

Balthasar. Pira ta este de o fire de tot șodă, și totuși e ast fel redactată, că legea Venetiei în chipul, cum procedezi tu,

nu poate, să ți-se împotrivescă. (Cătră Antonio.) Pe tine te primejduescce acesta? Nu e așa?

Antonio. Așa e, cum zice el.

Balthasar. Recunosc de al tîu zapisul?

Antonio. Da.

Balthasar. Ei, dar atunci Evreul are, să fie milostiv.

Shylock. Ce mă silesce la acésta? Spune-mi!

Balthasar (cu avint). O, firea milosteniei nu scie de silă; ea picură așa, pe cum picură plôea lină din cer jos pe pămînt; ea binecuvîntă îndoit, binecuvîntă pe cel ce o dă, și pe primitoriu; în puterniei ea este cea mai puternică, și mai mult de cât corôna împodobesce ea pe principe pe tronul său cel sublim. Schiptrul simbolisază puterea lumăscă, atributul dignității și maiestății. În care reșede frica și temerea de regî. Dar preste acésta putere a schiptrului tronază sublim în peptul regesc mila; ea este un atribut al dumnezeirii înse-și, — puterea omenescă se asemănă mai tare celei dumnezeesci atunci, când mila stă alături cu dreptul. — De aceea, Evreule, dacă-ți ceri chiar dreptul tîu, cumpenesce bine: că după mersul dreptății

felul și modul, în care statul s'a apropiat de această afacere, țintesc la o avansare nouă în lupta împotriva independenței preoțimii catolice din Ungaria. În conștiința acestui pericol s'a pornit acum în sinul preoțimii catolice o acțiune, care a bună samă va afla cea mai mare considerațiune din partea episcopatului. În înțelesul acțiunii amintite preoțimea din districtul bisericesc Kárád, aparținătorii diecesei Veszprém a adus unanim hotărârea de a protesta împotriva congruel statului. „Noi perhorescăm,“ așa se zice în acest protest, „congrua statului; pretindem, ca statul ca atare pe lângă susținerea drepturilor patronatului suprem al regelui nostru apostolic să ne estrada fondul religios și de instrucție, și ca noi apoi în cercul nostru, fără de întervenirea statului celui indiferent, să deslegăm cestiunea congruel. Noi nu voim, să ne împărțăm în sôrtea preoțimii franceze; noi vrem, să ne păstrăm independența morală și politică și pe acest teren până la marginea posibilității, și dăm bucuros conducătorilor bisericii noastre catolice obolul nostru pentru congruă, dară protestăm împotriva amestecului binevoitoriu al statului, care nu e nimic alt ceva, de cât un jug nou pentru sufletul nostru, pentru inima noastră, cu deosebire înse pentru activitatea noastră în păstoria sufletelor.“ Că acest protest va afla resunet și pe aria în districtele preoțimii magiare celei aplicate în păstoria sufletelor, nu se poate trage la îndoială, și poate că va deveni sêmînța, pe care indiferentismul nu o poate suprima. — Husarii de presă ai cabinetului Bánffy în atacurile sale de acum împotriva a tot, ce nu joră pe stégul regimului lui Bánffy, au născocit o nouă formulă de raliere, — *norocul lui Bánffy* (!?), care firește pentru ei înseamnă tot atâta, cât *norocul Ungariei*. Acest „noroc“ stă într'aceea, că Bánffy a mântuit țara de ultramontanizare (veđi legile politice-bisericesci), că el a făcut, să se valideze „suveranitatea puterii magiare“ (veđi Kálnoky, Agliardi), că el a creat armonia dintre tron și națiune (veđi magiarisarea institutelor pentru cultivarea sêracilor, depăr-

tarea monumentului lui Hentzi) ș. a. m. d. Acestea pôte că au fost *norocul lui Bánffy*, dar toate acestea a bună samă nu au fost *norocul Ungariei*. — această o dovedește învederat lupta încinsă acum de câte va sêptemâni încôce și din ce în ce mai iritată în accente împotriva continuării comediei de a prezenta rămânerea la putere a lui Bánffy ca *postul* din punct de vedere al intereselor Ungariei. Cu programul sêu politic-bisericesc Bánffy a cauzat țirii rane, cari nu se vor vindeca nici când; cu acțiunea sa pentru validitatea „suveranității statului“ ungar i-a succes pe scurtă vreme a prezenta cestiia existenței sale într'o identitate aparentă cu interesele țirii; cu cele alalte isprăvuri și omisiuni ale sale a prefăcut în niace marionete nu numai libertatea, la care Ungurii mai înainte țineau atât de mult, ci și parlamentarismul. În recunoșterea acestor creațiuni ale *norocului lui Bánffy* își are rădăcina solidaritatea, ce se întorece acum împotriva lui în parlamentul unguresc; liberalii se înțelege temându-se, că după Bánffy ar puté, să ajungă alt sistem la guvernare scrișnesc din dinți, și presa lor nu se sfiesce a începe, să pretindă o înăsprire a regulamentului de casă a parlamentului, ba chiar și o eventuală disolvare a acestuia, pentru ca *norocul lui Bánffy* să scape de sbiciuirile, cari vijie preste șeful cabinetului unguresc aprôpe în fiesce care ședința a parlamentului. Acastă situație negreșit nu va puté, să tină mult. De afacerea neînsemnată a prinpretorelui din Nagy-Káta pe care ministrul president sub amenințare cu perderea oficiului a voit, să-l facă corteș liberal, — se pôte frânge în bucăți „*norocul*“ baronului Bánffy. — atunei apoi se va identifica acesta cu *norocul Ungariei*.”

„Autonomia“ bisericilor ortodoxe și statul.

Guvernamentalul „Pester Lloyd“ aduce surprindetorea scire, că din incidentul alegerii mitropolitului bisericii române gr. or.,

ce se va face în curênd, prin cercurile politice din Budapesta se vorbesce mult *asupra deosebirii nemotivate dintre statutele bisericii sêrbesci și dintre cele ale bisericii românești, și se accentuează necesitatea de a se reguli organizarea la fel a acestor două biserici.*

Oficiosul „*Kel. Ért.*“ ne spune lucrul mai limpede, ne spune a nume că *la locurile competente în privința asta s'au făcut deja studii asupra ambelor biserici din punctul de vedere al dezvoltării lor istorice, că studiile acestea încă nu au ajuns a se concretisa în măsurile, cari ar avé, să se lea, dară că ele au scopul de a regula afacerea acesta foarte importantă din punct de vedere al intereselor statului.*

„*Gazeta Transilvaniei*“ intréba: „Ce mai vor?“

O turbură cuvintele „din punct de vedere al intereselor statului“. Din cuvintele acestea face conclusia, că guvernul trebuie că pregătesce un atac asupra bisericii române greco-orientale. Ei nu i-ar căuta, să întrebe mirată: „Ce mai vor?“ Ea ar trebui adevă, să scie, ce vor. Dôră „*Gazeta*“ ar fi putut, să-și aducă a minte de avisul publicat în 21 Novembre a. tr. în „*Pesti Hirnap*“. În articolul acestui organ guvernamental se signalase dôră în chipul cel mai hotărît propusul de a rêturna autonomia bisericilor „ortodoxe“ din Ungaria.

„*Spiritul confesional și cel naționalistic asediéază statul magiar așa zicênd pe întregă linia instrucțiunii. Sub Wlassics s'a pornit și aci munca de strâmpere, dar ce șant de dificultăți, cari aprôpe și astăzi par a fi neînvinse. forméază instrucțiunea confesională și naționalistică!*

„Dar apoi autonomiile religiose? Nu este pe lume stat, care ar suferi munca cea distrugetore de țară și de națiune a celor două biserici orientale. Politicianii și bărbații de stat, cari călătoriau în norii trandafirilor ai idealismului ori în lasitate, au dat esistență autonomiei celei de nesuferit a celor două biserici orientale. Au retezat drepturile

a bună samă nici unul din noi nu se pôte mântui. Noi toți cerem în rugăciune milă, și această rugăciune trebuie, să ne învețe, ca și noi încă să deprindem milă. Acastă am zis-o, pentru ca să-ți îmblândesci pretensiunea dreptului. Dar dacă stâruesci pentru ea, tribunalul cel sever al Venetiei negreșit trebuie, să pronunțe judecata împotriva acestui negutătoriu.

Shylock. Faptele mele să vină asupra capului meu. Îmi pretind dreptul meu, cer ipoteka și recompensarea zapisului meu aici.

Balthasar. Nu este el în stare, să-ți plătescă banii?

Bassanio. Da, aici înaintea judecătoriei mă ofer a-i plăti datoria chiar și îndoit; — dacă nu i-ar fi de ajuns, mă leg, că-i voi plăti înzecit și-mi pun zălog mânilor, capul și inima. Ci dacă nici acesta nu ajunge: e vedit, că aici rântatea inimii sugrumă omenia. Vê rog, plecați o dată dreptatea prin autoritatea votră; faceți o mică nedreptate de dragul unui mare drept. Restrîngeți pretensiunea acestui drac înfuriat.

Balthasar. Asta nu are, să se întimple. Nici o considerare omenescă nu are, să schimbe în Venetia o lege, care e în vigré. La cazul acesta s'ar provoca omenii ca la un exemplu, și s'ar înmulți rătăcirile în statul acesta. Asta nu are, să se întimple nici o dată.

Shylock (vesel). Un Daniil a venit, să

judece! Da, un Daniil! Cum te stimez eu, judecătoriuile înțelept și tinér!

Balthasar. Te rog, arată-mi zapisul.

Shylock. Aici e, stimate domnule doctor! Aici!

Balthasar. Shylock, ți-se oferă bani în sumă întreită.

Shylock. Un jurămînt, un jurămînt am în cer! Să lea pe sufletul meu călcarea jurămîntului? Nu, pentru totă Venetia!

Balthasar. Bine, terminul zapisului a expirat, și Evreul are dreptul de a pretinde în chip legal, ca să taie un funt de carne de lângă inima negutătoriuului. Fii milostiv; primește suma aceea întreită și lasă-mé, să rup zapisul.

Shylock. Dacă este achitat conform cuprinsului. Eú vèd în tine un judecătoriu vrednic. Cunosci acurat drepturile, și espunerea ta a fost cea mai limpede. În numele dreptății, căreia îi servești de stîlp și razim vrednic, te provoc: rostesc judecata ta! Jur pe sufletul meu: Nimeni nu are puterea, să-mi schimbe propusul. Eú stau firm pe lângă zapisul meu.

Antonio (resignat). Rog tribunalul, cu cea mai mare înțetire, să rostescă judecata.

Balthasar. Ei bine, așa să fie. Pregătesce-ți peptul pe sama cuțitului lui.

Shylock. O, judecătoriu nobil! Bărbat drept!

Balthasar. Căci cuprinsul și hotărîrea legii consună pe deplin cu ipoteka, carea în sensul acestui act se înfățișéază ca datorită.

Shylock (saltând de bucurie). Forte adevêrat, judecătoriuile înțelept și drept! Cu cât ești mai bêtrân, de cum îți e înfățișarea!

Balthasar. Descopere-ți deci peptul!

Shylock. Da, da peptul. Așa zice zapisul. — Nu e așa, nobilul meu judecătoriu: „Cât se pôte de aprôpe de inimă?“ Nu zice din cuvînt în cuvînt așa zapisul?

Balthasar. Așa e. Este vre o cumpênă aici în de mână, pentru ca să se cumpênescă carnea?

Shylock. Eú am una la în de mână.

Balthasar. Să vină un chirurg, Shylock, ca acela să lege rana pe spesele tale, ca nu cum va să móră în urma perderii de sânge.

Shylock. Așa este statorit în zapis?

Balthasar. Nu cu cuvinte espresse. Dar ce are a face? Ar fi bine, să o faci din iubire față cu deapropéle têu!

Shylock. Eú nu o află acesta; în zapis nu stă.

Balthasar. Ei bine, vino dar în còce! (*Cătră Antonio.*) Mai ai ceva de zis, negutătoriuile?

(Va urma.)

apostolice ale regelui unguresc, au estradat spiritul confesional și naționalistic interesele statului magiar. Au introdus principiul de alegere și candidare în autonomia întemeiată pe sistemul episcopal și incompatibilă cu acesta, și au rezervat pe sama puterii de stat magiar numai un drept de inspecțiune gol și fără de efect.

„Ce șanț uriaș de asediare e acesta în asemănare cu autonomia Fiumană, a cărei reprezentanță așa sperăm, că numai pe o clipă au putut să o pună în contrast cu statul magiar încrederea, ba nepatriotismul cător va fanatici! Renitența petrii scumpe a Adriei e o piatră, ce se poate delătura numai așa ca în joc, în asemănare cu masele acelea de stîncă, cari mai ales organismul bisericii orientale românești le rostogolește în calea intereselor celor mai de frunte ale statului magiar. Până când stavilele acestea nu se vor prefăce în ruine, până atunci statul magiar rămâne asediat, până atunci lucrarea noastră națională nu poate să înainteze. Până atunci noi vom pute numai să ne mândrim cu consolidarea noastră națională, dar acesta va fi fără de esență. De repetite ori am atras luarea a minți a guvernului în direcția acesta, și asta a fost cu o cale și cauza cea mai de frunte, pentru care am spriginit în chipul cel mai călduros autonomia catolică. De și între stavilele strîmte ale drepturilor statului și coronei, dar autonomia catolică totuși are să se realizeze deja și numai din patriotism, pentru ca conform ei să se poată reglementa bisericile orientale. Nici unei singure biserici provădute cu organism episcopal nu-i este iertat, să aibă mai mult drept de cât puternica biserică catolică, carea a luat parte în întemeierea și conservarea statului ungar. Cu atât mai puțin pot să aibă mai mult drept bisericile orientale, cari pretutindenea în lume se contopesc în organismul statului. —

„Șovinismul cel de hârtie nu a avut destulă bărbăție, pentru ca să descopere cestiunile gingașe. Dară principiul „*quieta non movere*“ și cunoscuta atmosferă mocirlosă cea de bătă uscată și numită marasm face loc unui curent de aer mai sănătos. S'a început eliberarea ideii de stat magiar celei asediate și distrugerea șanțurilor de asediare.

„Politica culturală magiară, politică bisericească îndreptată spre a reglementa în interesul statului bisericile orientale în alianță cu biserica catolică și cu bisericile protestante, și în sfârșit politică agrară cu scopul de a mântui clasa de mijloc și clasa agricolă: acestea trei direcțiuni, cari se întregesc împrumutat, sînt îndreptariul spre rezolvirea problemei magiare. Fără de aceste trei, la cari se adăuge ca al patrulea punct administrația ca reformă administrativă, nu e cu putință nici consolidarea statului. Putem să ne deosebim, pot să se deosebească partidele cu privire la mijloce, la gradațiune, la tempo de progresare. Dar cu privire la esența cestiunii avem să fim de un înțeles. Cel ce nu e de un înțeles, cel ce nu voește mai ales reglementarea bisericilor răsăritene, politica culturală națională și regularea cestiunii agrare adevărată că cu mijloce pacifice, dară totuși executată în chip serios și hotărît: pe acela poate să-l cuprindă beția șovinismului de hârtie, poate să-l alunge înfricat îndărăt îngrozirea de cestiunile delicate, dar el nici o dată nu va

face politică națională adevărată, serioasă și valoroasă.

„Despre cabinetul Bánffy presupunem contrariul. Acesta o mărturisese spiritul lui național și energia lui, carea o dovedește cu tot prilejul.“

Revista bisericească.

Roma.

Sfinția Sa de câte va zile era acordă audiențe peregrinilor și altor persoane de poziție înaltă.

Guvernul italian, care desconsideră religionea în rezolvirea cestiunilor sociale și din acest motiv n'a invitat și Scaunul Apostolic la conferința pentru combaterea anarhiștilor, se teme acum, că anarhiștii vor arunca în aer palatul, în care se va ține conferința, și încă atunci vor provoca catastrofa, când vor fi acolo reprezentanții puterilor.

În Eritrea, colonia italiană din Africa, lucră în interesul credinței catolice și prin acesta și în a statului italian 8 părinți Capuțini și 35 preoți indigeni, mai de parte 16 călugărite italiene și 14 indigene. Servitorii religiei au mai mare putere de a consolida domnia italiană în Africa de cât armata italiană.

Revista politică.

Afaceri interne.

În ședința din 5 a c. au vorbit la ordinea de zi Lázár și Bogyay. Ei au recitat un catalog de păcate de ale cabinetului Bánffy. — Poporalul Buzáth a zis, că majoritatea apără sistemul corupțiunii, în care dacă cade cine va, zic, că a fost neprecaut. Cabinetul Bánffy își estrage puterea din corupție. Vorbirea și-a închiat-o cu vorbele: „Pără liberalismul, trăescă restaurarea creștină.“ — Fáy a zis, că guvernul, care susține, cum că tarifa vamală autonomă ruinează Ungaria, nu e vrednic de poziția sa. El comite un atentat în contra independenței economice a țării. Semnul decadenței morale este, că Br. Bánffy șede în scaunul de ministru president. — Tibád a imputat lui Bánffy, că a introdus volnicia și absolutismul parlamentar. De acestea poate scăpa țara numai prin deșteptarea opinii publice ori prin întervenirea regelui. Dacă acestea nu se întâmplă, e gata revoluțiunea. Așa s'a întâmplat sub Carol X. Numai cât revoluțiunii nu-i cad jertfă numai guvernele rele și obscure, ci și regii cei nevinovați.

În ședința de Lună br. Bánffy molestă de opoziție din nou a declarat, că în cestiunea pactului guvernul e pentru comunitatea vamală cu Austria, era în cestiunea cotei aș, să se pronunțe comisiunile. Susține, că pe pretorele Dezsöffy nu l-a silit, să-și calce cuvîntul la alegerile dietale. — Afacerea acesta a ocupat și întregă ședința de Marți.

Dieta abia Joi a putut termina afacerea Bánffy-Dezsöffy, era Vineri a trecut la ordinea de zi.

Mare bucurie a produs la Magiari hotărîrea preafinală de a strămuta mo-

numentul lui Hentzi de pe piața Szt. György din Buda, unde a murit generalul luptând pentru dinastie. Prilejul strămutării este, că piața are, să se reguleze, și să se ridice acolo monumentul reginei Elisebeta. Strămutarea acesta a prococat resens în cercurile militare și în poporile din Austria. Spre mângăierea acestora servește, că monumentul nu se va așeza în vre un arsenal militar, cum așteptau Magiarii, ci va rămâne tot în Budapesta, a nume înainte școlii de cadeți de-asupra criptei, care se va construi acolo spre a se aduna în ea osîmintele celor, cari au căzut în 1849 luptând în Buda pentru tron și dinastie. Tote acestea se vor face pe spesele monarhului. Noua dispoziție preafinală a supărat erași pe șoviniiștii magiari.

Comite suprem al comitatului Hunedóra a fost numit contele Bethlen Miklós.

Austria.

Opoziția germană era se gată de obstrucție. În 5 a c. deputații Kaiser (poporal german) și Schönerer (național) au propus punerea sub acuză a cabinetului Thun. Substratul acuzei este, că guvernul abusând de § 14 al constituțiunii a dat ordinațiunile în cestiunea limbii cehe, în cestiunea budgetului, a recrutării și a provisorului. Schönerer a provocat poporul, să deneghe solvirea contribuțiunii; a declarat, că patria lui nu e Austria, Germanii nu se încred în multămita Habsburgilor, nu se încred în armata austriacă, în care domnesc raporturi vavilonice; Germania nu va renoi alianța cu Austria. Germanii nici nu doresc întreita alianță, fiind că ea împedecă pe împăratul german de a se amesteca în afacerile interne ale Austriei. Aduce înainte starea de compătimit a Sașilor și provocă pe împăratul Wilhelm, să-și împlinescă promisiunea de a apăra pe Germanii, cari se află a fară de imperiul german. — Alt German cu numele Sylvester a esclamat, că dacă se guvernază ast fel în Austria, în adevăr e pagubă, că nu se nimicesce cât mai curînd această formă de stat.

Ministrul s'a apărat în contra vorbirilor revoluționare declarînd, că nu a trecut preste sfera sa de competență, nici nu va trece.

Vorbirea antidinastică și revoluționară a lui Schönerer a provocat o justă indignare. Deputatul Jaworski în ședința din 8 a c. în numele majorității și în deosebi în al clubului polon a reprobă tonul, în care a vorbit Schönerer, pe cum și tendențele lui iredentiste. — Famosul Wolf era a provocat scandal. El a strigat: „Poporul polon e un parazit.“ Aceste cuvinte au turburat pe deputații poloni și cehi. Doi dintr'înșii au năvălit asupra lui Wolf, care continua pe același ton, și l-au palmuit. — Președintele i-a detras lui Wolf cuvîntul. — Propunerea de a se pune guvernul sub acuză a fost respinsă cu 187 în contra la 115 voturi.

Franta.

Cabinetul Dupuy s'a prezentat in 4 a c. in parlament. El a declarat, ca membrii guvernului sint consili de greua sa misiune. Apröbä ordul de zi din 25 Oct., ca adevä puterea civilä e mai pe sus de cât cea armatä. De asemenea declarä, ca se incred in armatä si vor apöra armata in contra insultelor si atacurilor nedemne ale presel. Nu mai puțin doresce guvernul, sä asigure liniște si respect administrärii justitiei. Va esecuta sententele aduse, ori care ar fi pärea singuraticilor. Acesta va fi cel mai sigur mijloc de a liniști patimile si constiinta cetätänilor, pe care o agitä o singurä afacere (Dreyfuss), care nu e permis, sä mai tinä legatä cugetarea täril intregi. Espositia din 1900 are, sä dovedescä lumii progresul Frantei pe terenul industrial, comercial si economic. Franta prin loialitatea si patriotismul säu va nüsü, sä-si sustinä vađa, ce si-a cástigat-o in sträinatate mai ales prin pretioasa aliantä. Cabinetul cere spriginul elementelor republicane. — Acestea cu mare majoritate s'au declarat pentru cabinet.

Foile autirevisioniste atacä guvernul, pentru ca apröbä mäsurile cabinetului Brisson in cestiunea Dreyfuss.

Anglia.

Intrarmările si mai ales punerea in stare de räboiü a marinei se continuä cu mare zel. Bärbatü de stat in discursurile lor presentä ca serioasă situatia, de si Franta a cedat in cestiunea Faşoda. Ministrul president lordul Salisbury in un tost politic a läudat pe Kitchener-paşa ca pe eliberatorul Sudanului; lui fi ascrie ca merit retragerea Francezilor din Faşoda. Cu acästä inse, zice Salisbury, nu s'au deläturat controversese. Se crede, ca prin ultimele cuvinte face alusiune la pretensiunea Frantei de a obtiné ca recompensä pentru cedarea Faşodel o regulare a confiniilor sale in Congo si a Sudanului egiptean, si ast fel sä se deschidä calea spre Nil. Anglezii inse nu voesc, sä audä de pretensiunea Frantei. Ei suspitionezä pe Francezi, ca ar fi pactat cu Dervisii si ar fi sumutat pe chedivul Egiptului in contra Angliei, ba ar fi cástigat si pe Rusia, ca sä resusciteze cestiunea egiptenä, si sä se puuä capät domniei angleze in Egipt. Intrigilor franceze se ascrie, ca presa rusescä tractezä cestiunea egiptenä ca cestiune internatiönalä si pretinde, sä inceteze in Egipt protectoratul anglez asigurändu-se suveranitatea sultanului sub protectoratul marilor puteri. Acästä fi neliniştesce pe Anglezi.

Spania.

Senatorul Montero Rios a incunosciñtat pe guvernul spaniol, ca membrii spanioli ai comisiunii de impäcare din Paris vor pretinde, sä se esecute töte clausulele tractatului de pace, darä asupra dreptului de suveranitate a Spaniei pe Filipine nu vor admite nici o discussiune.

Se anuntä, ca impäratul Germaniei in intörccerea sa din Palestina nu va debarca la Genua, ci in portul spaniol

Cadix. Se crede, ca impäratul visitänd Spania voesc, sä o mängäie si incurajeze de a se opune pretensiunilor americane in cestiunea Filipinelor. Dacă aceste insule ar ajunge in mäna nesäturaşilor Americani, comericiul Germaniei in Orient încă ar suferi mult.

Ordinaşione despre congruä.

(Continuare.)

§. 10. Fasiönarea si dovedirea venitelor parochiale. Intru cât intre ministrul cultelor si instructiunii publice si intre Ordinariatul competent nu s'a facut invoie pentru rectificarea datelor de pänä acuma, se stabilesc in urmätörele modalitäti:

Folosindu-se cöla rubricatä insemnatä cu litera B) pe titulul ei e a se insemna districtul bisericesc (episcopia), comitatul si numele parochiei.

In prima rubricä a aceluia-si titul sub numeri curenşii sint a se inşira filiile (predii, cätune) apartinätöre parochiei matre, mai de parte statiunile sistemate de capelani si numäru capelanilor aplicatü factic, scris cu litere.

Tot in rubrica asta e a se indica timpul infiñtării parochiei. Datul privitorü la acästä are, sä se adevereşcä prin Ordinariat, in lipsa acestuia prin antistia comunitätii bisericescel.

In rubrica a döua e a se insemna dupä kilometri depärtarea de la matre a locurilor inşirate in rubrica primä.

In rubrica a treia e a se scrie numäru credincioşilor, cari apartin parochiei si äu locuinä stabilä, separat dupä matre si filii.

In rubrica a patra e a se scrie numele patronului; de sint mai mulü, a tuturorä.

In cöla rubricatä B) sub numeri curenşii sint a se espune venitele, ce äü, sä se compute, si iesitele, ce äü, sä se subtragä. Si a nume sub I. 1. are sä se indice estinderea proprietätii de pämint, dupä ramii de cultivare, si are sä se adevereşcä cu cöle de proprietate catastrale legalisate.

Venitul pämintului are, sä se adevereşcä cu contractul de esarendare, säu intru cât insu-si parochul il administrözä, dupä media de arindä a celor cinci ani din urmä (1893—1897) a altor päminturi de aceea-si calitate, obicnuitä in localitate ori in tinut. Venitul de arindä are, sä se dovedescä cu copia contractului de arindä ori cu adeveriñta primäriei comunale (oräşenesel). Copia contractului de arindä o autenticä in comune mici si mari protopretorul, in oräse primarul. Dacă venitul proprietätii de pämint in acest chip arätat se deosebesce de la datele din cöla subşternutä in anul 1894, ori de ale foii de emolumente, diferenä e a se motiva in rubrica observärilor.

Acolo, unde procesul de comasare încă nu e terminat, si äsa nu se scie cometenä de päşunat si de pädure a parochului, venitul factic al acestor cometenä are, sä se dovedescä prin adeveriñtä datä de antistia comunäl (oräşenescä) in suma medie pe cinci ani (1893—1897) in comune mici si mari aceste adeveriñte le subscie pretorul suprem pe längä observaşii proprii.

In rubrica I. 2. are, sä se indice casa de locuit, curtea si estensiunea grädinii si sä se adevereşcä cu cöla catastralä legalisatä de proprietate. Acästä adeveriñtä in comune mici si mari o subscie pretorul suprem pe längä propriile observäri.

Sub I. 3. parochul insemnä profitul curat, ce-i römäne din esarendarea edificiilor ori a päşilor de edificii dupä subtragerea speselor de susşinere a lor statorite in legea despre dare. Sub titul de spese de susşinere in oräse de aceea, cari cad sub dare generalä de casä, se pot subtrage 25% in töte cele alalte locuri 30% din venitul brut al caselor. Töte ästea le dovedesc cu adeveriñtä antistiei comunale (oräşenesel).

Sub I. 4. stut a se inşira drepturile aducätöre de cástig, indreptäriile, pe cum si venitul curat dupä intreprinderi industriale ca de pildä tinerea de mori, vama de la morä, pescäritul, folosinä de lemne, folosirea de ghiädä, vama de port etc. Valörea in bani a acestor folosinşe e a se adeveri cu copia legalisatä de antistia comunäl (oräşenescä) a contractelor de esarendare existente. Dacă nu existä de äcestea, cástigul mijlociü al celor cinci ani din urmä (1893—1897) il adevereşce antistia comunäl (oräşenescä), care adeveriñtä in comunele mici si mari o subscie pretorul suprem pe längä propriile observäri.

Sub I. 5. e a se indica venitul, care incurge din servişii prestate regulat in fiesce care au in bani, in produse, in lucrul cu mänilor ori cu jugul de la credincioşi nemijlocit, ori de la comuna bisericescä, pe cum si de la patron, si valörea in bani a acestui venit si a nume separat dupä matre si dupä filii.

Servişii obligate sint a se adeveri prin copia foii de emolumente säu cu copia titlului corespondentü din alt document fundamental.

Dacă servişii se intemeiezä numai pe obiceiü, pretul are, sä le dovedescä cu adeveriñtä datä de cei obligatü la serviş; ärä dacă äceştia din öre care causä ar denega estradarea adeveriñtei, antistia comunäl (oräşenescä) adevereşce servişii pe längä ascultarea celor obligatü.

Din venitul constatat dupä servişii in lucru si in produse 1/6 parte e a se subtrage ca spese de incassare.

Statorirea valorii in bani a servişilor facutä in acest chip sunä in tot de una numai pe zece ani socotü de la timpul statoririi definitive din partea ministrului cultelor si instructiei publice; dupä implinirea acestui period de timp ministrul ordinözä statorire nouä.

(Va urma.)

In atentiunea clerului si poporului romän gr. cat. din Selagiü.

Selagiü Nov. 1898.

In adunarea din 4 Nov. v. a. c. pentru serbarea cu solemnitate a jubileului de 25 ani a Reverendissimului Domn Alimpiü Barbolovicü ca vicariü al Selagiului s'a statorit ziua de 26 Nov. (8 Decembre) a. c., ädecä ziua de „Alimpiü“, care e si ziua onomasticä a mult meritatului bärbat.

Zelul cu neobositä activitate a Reverendissimului vicariü, cu care a condus in timp de 25 ani oficiul säu cel greü, ostenelele sale si pärintesca ingrijire de inaintarea, inşörirea si prosperarea bisericilor, şcolilor, invätämintul si cultura religioso-moralä, apoi inşörirea sa cea pärintescä arätatä cätträ cler, corpul didactic, si cätträ intreg poporul romän gr. cat. din Selagiü, cu nimic nu se pot räspläti, färä numai prin aceea, ca in ziua jubileului de 25 ani clerul, inteleginşa si poporul romän gr. cat. din Selagiü cu o inimä si suflet, cu un viu interes sä nisëscä a participa la serbarea jubilarä a venerabilului vicariü spre a-i da stima, veneraşiunea si felicitäriile meritate.

Se astéptä deci, ca M. O. D. protopopi, preoşimea, invätätorii, inteleginşa si poporul romän gr. cat. din Selagiü, unul fiesce care la rindul säu, sä mijlocescä, ca din intreg ambitul Selagiului, din töte tractele protopopesel din vicariat, sä se prezenteze in numär cât mai frumos in ziua de 8 Dec. st. n. a. c. in Şimleü, unde pe la 9 öre din zi se va celebra sfinta liturgie, apoi vor urma

felicitățile corporațiilor și în urmă a masă comună.

Pentru eteruisarea zilei iubire tot atunci se va înființa și un „fond“ cu scop de ajutorarea copiilor gr. cat. din Selagiū, cari vor studia la școlile din Șimleu.

Un Sălăgian.

Convocator.

Despărțământul „Morlaca“ aparținător reuniunii învățătorilor gr. cat. din Archidiaconia de Alba Iulia și Făgăraș în înțelesul §-lui 21 din statute își va ține adunarea generală de toamnă la 21 Novembre st. n. a. c. 10 ore a. m. în școala gr. cat. din Hodis. La această adunare sînt invitați cu tot respectul învățătorii și O. D. preoții pe cum și toți binevoitorii și spriginitorii progresului popular și cauzei școlastice pe lângă următorul

Program: 1. Participare în corpore la serviciul divin, la 9 ore a. m. 2. Deschiderea adunării prin președinte. 3. Constatarea membrilor prezenți. 4. Incassarea taxelor și înscrierea membrilor noi. 5. Raportul cassariului și bibliotecariului împreună cu eventualele propuneri și proiectul de budget și censurarea acestora. 6. Esmiterea unei comisiunii pentru criticarea prelegerii practice. 7. „Necesitatea educațiunii religio-morale și intelectuale“, disertațiune de G. Lung, învățător. 8. „Propusețiunea simplă“, prelegere practică de G. Boca, învățător. 9. Raportul comisiunii criticătoare. 10. Designarea persoanei disertante, pe cum și a celei, care va ține prelegere practică la adunarea generală de primăvară. 11. Statorirea timpului și a locului pentru adunarea gen. de primăvară. 12. Alegerea alor doi membri pentru verificarea procesului verbal din adunarea trecută. 13. Diverse propuneri. 14. Închiderea adunării.

Morlaca, în 30 Octobrie 1898.

Ioachim Luocaci
președinte.

Ioan Mango
notariul desp.

Convocare.

Adunarea de toamnă a reuniunii învățătorilor români aparținători districtului protopopesc gr. cat. al Pogăceleii în înțelesul §-lui 21 din statute se convocă pe 24 Novembre st. n. a. c. în școala gr. cat. din Șeulia de câmpie, la care sînt invitați învățătorii districtuali, pe cum și On. Dnii preoții ca directorii școlari și toți doritorii de înaintare a învățămîntului popular.

Ordinea de zi: 1. Participarea în corpore la serviciul divin la orele 8 a. m. 2. Deschiderea ședinței prin președinte la orele 9^{1/2}. 3. Constatarea membrilor prezenți. 4. Cetirea și verificarea procesului verbal din ședința trecută. 5. Raportul cassariului și bibliotecariului din trecut. 6. Incassarea taxelor și susceperea de membri ajutători. 7. Prelegere practică, ce se va ține de Ioan Moga învățător în Șeulia de câmpie. 8. Critică asupra prelegerii practice. 9. Designarea persoanei, care la proxima adunare să țină prelegere practică. 10. Designarea locului, unde să se țină proxima adunare. 11. Eventualele propuneri. 12. Închiderea ședinței prin președinte.

Riciu la 7 Novembre 1898.

Avram Moldovan
președ. desp.

Mihail Demian
notariul desp.

Convocare.

Reuniunea învățătorilor români gr. cat. din districtul protopopesc al Aiudului își va ține adunarea de toamnă în 14/26 Novembre a. c. în sala școlii din Pețelca. La această adunare sînt cu tótă stima invitați toți învă-

ătorii români gr. cat. aparținători acestui district protopopesc. **1101 Dnii Arhiep.** Pe cum și Onor. public interesat de cauza învățămîntului popular.

Ordinea de zi: I. La orele 8^{1/2} a. m. Intruire în școală și participare în corpore la serviciul divin. II. După serviciul divin prima ședință: 1. Deschiderea adunării prin președinte. 2. Alegerea notariului, trecînd fostul notariu într-alt district protopopesc. 3. Cetirea și verificarea procesului verbal din adunarea precedentă. 4. Cetirea disertațiunilor: a) „Despre educațiune“ de dl. Antonie Bucur învăț. în Uffalău-Tâmpăhaza. b) „Școala și influința ei asupra formării caracterului“ de Cornel Crișan învăț. în Teiuș. 5. Incassarea taxelor de la membrii vechii. (Membrii, cari sînt în restanță cu taxele anului trecut, sînt cu insistență rugați a și-le achita.) 6. Suscepere de noi membri. 7. Prânz comun. III. La orele 2 d. a. ședința a doua: 8. „Desvoltarea numărului 4“, prelegere practică ținută de dl. Basiliu Mesaroș învăț. în Băgău. 9. Desbateri asupra prelegerii practice și a disertațiunilor. 10. Alegerea unui delegat pentru comitetul central, alor 2 delegați pentru adunarea generală. 11. Raportul cassariului și a bibliotecariului. 12. Defigerea locului pentru ținerea adunării de primăvară. 13. Designarea persoanei, care la proxima adunare va ave. să țină prelegere practică de model. 14. Eventuale propuneri. 15. Verificarea procesului verbal prin o comisiune de 2 membri. 16. Închiderea adunării.

P. S. Doritorii de a lua parte la prânzul comun sînt rugați al a visa despre acesta pe dl. Iuliu Domșa învăț. în Pețelca (Paczolka) p. u. Tövis cel puțin pînă în 22 a l. c. st. n. Costul prânzului este 60 cr. de persoană.

Teiuș la 2 Novembre s. n. 1898.

Corneliu Crișan
învățătorii gr. cat. ca președinte.

Noutăți.
Calendarul „Unirii“ pe 1899 va apăre în scurt și se va trimite *gratuit* tuturor abonenților noștri.

Din diecesa Lugosului. P. S. Sa episcopul Dr. Demetriu Radu a chirotonit în 23 Octobrie întru preot pe clericul *Nicolae Muntean* și l-a dispus de administrator parochial în Dobra lăsându-l tot o dată și în oficiul de catechet la școlile din Deva.

Concurs la parochie. Pentru complinirea parochiei *Vermeș* din districtul protopopesc al Vermeșului (diecesa Lugosului) s'a scris concurs sub Nr. 3361—1898 cu terminul 10 Decembrie n. a. c. Emolumentele: Cuartir cu grădină de 1 jug. 248°□, 23 jug. 446°□ arături, 5 jug. 1044°□ finaț. 2 jug. 1016°□ pășune și 1296°□ industrial, tôte cu venit catastral de 49 fl. 3 cr., de la patron congruă 290 fl. 82 cr., stola îndatinată și subsidiul de 46 fl. 60 cr. al oficiului protopopesc împreunat cu parochia acesta.

Concurs. La stațiunea cantor-docentală din *Gurghiu* în protopopiatul Reghinului s'a scris concurs cu terminul de 20 Nov. Emolumentele sînt 150 fl., eră restal pînă la 300 fl. în naturalie.

„Consum societate comercială pe acții în Blas“ e titlul oficios, în care s'a străformat vechea reuniune de consum din Blas. Duminecă în 6 a c. a fost adunarea constituantă, la care au fost de față 41 acționari, cari reprezintău 615 acții și 324 voturi. În adunarea acesta s'a publicat luarea spre scire a nouelor statute din partea Tribunalului și s'a ales direcțiunea în persoanele membrilor *Dr. Augustin Bunea, A. C. Domșa, Iuliu Br. Hodosiu, Dr. Vas. Hassu, Sim. Muntean, Gavriil Pop, Nicolae Pop, Ioan F. Negruț și Dr. V. Szmigelski* și în comitetul de supraveghiere *Aron Deac, Dr. Isid. Marcu, Iac. Murășan, Gavriil Precup și Sofr. Stan.* Mem-

brii din direcțiune intrîindu-se și-au ales președintele pe *Gavriil Pop*, director executiv pe *I. Br. Hodosiu* și notar pe *A. C. Domșa*. Dorim prosperare societății, a cărei capital social s'a stabilit în 40 mil fl.

Avansările în armata comună cu 1 Novembre 1898. Dintre Români au fost avansați: La rangul de *capelan cl. I:* Aurel Florian capelan de cl. II. La rangul de *maior:* Ștefan Rogoz la bat. de vînători 28. La rangul de *capitan cl. I:* La infanterie: Ștefan Pilar reg. 30, Victor de Moga prof. la școala de cadeți din Viena, Alexandru Anărie reg. 86, Ioan Cheverșan reg. 50. La artileria campestră: Iosif Stenănescu reg. de art. 21. La auditorat: Ciril Tilea reg. 73. La rangul de *medic de reg. cl. I:* Valeriu Albu reg. 64. La rangul de *capitan cl. II:* La infanterie: Constantin Hadia reg. 83. Alexandru Cioban reg. 6. La artileria campestră: Antoniu Pop reg. de art. 8. La rangul de *locotenent la inf.:* Iosif Maior reg. 12. Toma Manciu reg. 81. Iosif Nistor de Corvin bat. vîn. I, Ioan Gal reg. 28, Leontin Motea reg. 43, Corneliu Cristea reg. 62, Ale. Balcu reg. 42, Ioan Novac bat. vîn. 22, Ioan Medrea reg. 64, Anton Strava reg. 15, Virgiliu Crișan reg. 93, Simeon Ștepanescu reg. 85, Candid Burzan reg. 2, Titus Ceraștan reg. 64, Emil Gălușcă reg. 12, Teodor Hora reg. 15. La rangul de *sublocotenent la inf.:* Xenefon Roman reg. 84, Ioan Finegaru reg. 14, Ștefan Lisai reg. 8, Marcel Deac reg. 86, Victor Madincea reg. 67, Iuliu Rus reg. 65, Victor Codaroea reg. 8, Gregoriu Holdea reg. 47, Cornel Popovici reg. 92, Simeon Precup reg. 32, George Păcurar reg. 91, Ioan Oltean reg. 18, Ars. Penciu reg. 59, Ioan Petera 66, Aurel Popovici reg. 19. — La honveșime: La rangul de *maior:* Iuliu Marginean. La rangul de *capitan cl. I:* Ioan Telia reg. 21, Sebastian Junga reg. 20, Nicolaș Petras reg. 20, Andreiu Popovici reg. 8. La rangul de *sublocotenent:* Alea. Bocăneț, Ștefan Petric, Iuliu Pascu. — La gendarmerie: La rangul de *maior:* Victor Groze.

Procesul anarhistului Lucoheni s'a pertractat în 10 a c. înaintea curții cu jurați din Genf. Purtarea lui în decursul procesului a fost provocătoare. El nu a dat semne de pocăință. Juriul l-a declarat de vinovat pentru omorul intenționat al împărătesei-regine Elisabeta; eră tribunalul l-a decretat pedepsa cea mai aspră, carcer pe viață, după ce în Elveția nu există pedepsă cu moarte.

Várkonyi vestitul conducător al agitațiunii socialismului agrar a fost condamnat de curtea cu jurați din Budapesta la 10 luni de carcer și 400 fl. amendă.

Cestia Ghenadie reînviată. Ministrul president D. A. Sturza în o adunare electorală ținută în Craiova a imputat mitropolitului Ghenadie faptele, pentru cari a fost depus, dar apoi a fost rehabilitat de sfîntul (?) Sinod al bisericii ortodoxe române. Ghenadie s'a simțit prin acesta ofensat și a intentat dlui Sturza proces de calumnie la tribunalul de Ilfov. Prin acesta cestia Ghenadie, care a provocat mare senzație și preste confiniile României, a reînviat.

† **Vasiliu Ignat.** Hermina Ignat n. Bocșan, fiu sîi Sabin și Vióra împreună cu toți consăngenii, cu inimă înfrîntă de durere aduc la cunoștință, că preafubitul și pururea neuitatul lor soț și păriute *Vasiliu Ignat* avocat în Beins, membru fondator al Asociațiunii pentru liter. rom. și cultura poporului român, provăduț cu sfintele taine ale murebunșilor a încetat din viață Duminecă în 6 Noemvrie dim. la 1 oră, după un morb scurt și greū, în al 55-lea an al vieții și 23-lea al fericitei sale căsătorii. Rămășițele pămintesce ale preafubitului defunct se vor înmormînta după ritul bisericii gr. cat. Marți în 8 Noemvrie la orele 2 d. a. Beins, în 6 Noemvrie 1898.

Cas de mörte. *Ioan Vulcan* un. protopop și paroch al Vermeșului a repansat în 22 Octobrie în anul al 52-lea al etății și al 30-lea al preoției.

În veci amintirea lor!

PARTE ȘTIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Despre iconografia bizantină.

(Fine.)

Simțul cel fin pentru curățenia raporturilor, carele se manifestă în arta antică, se găsește din nou în cea bizantină, și la acesta se mai adaugă un simț viu pentru forța și armonia colorilor. Artă asta avuse, să împlinescă o problemă mare: fiind situat la hotărele culturii în Orientul depărtat era Bizanțul atelierul industrial universal al evului de mijloc, a cărui înflorire se estindea asupra tuturor popoarelor creștine, și mai de parte până și asupra Arabilor. Nici când în decurgerea istoriei vre o altă direcție artistică nu a fost așa de stăpânitoare, nu a fost înțeleasă și recunoscută în măsură așa de universală ca această, și încă și până pe timpul renașterii până în veșnicul al XVI-lea iconele tablare bizantine erau în Italia cercate și venerate. Un cunosătorul rus al iconografiei celei sfinte a descris firea acestei arti cu următoarele trăsături nimerite: „Caracterul propriu al stilului bizantin constă în aceea, că el prin conture hotărâte și prin energia colorilor unesce elementul istoric cu cel simbolic și ne face cu puțință, ca noi conform tradiției să cunoștem ca atari figurile Mântuitorului, ale sfintei Fecioare, ale s. Ioan și ale celor alaiți Apostoli, chiar și când iconele acestea nu sînt nisece capi d'opera. Originalitatea, soliditatea și energia sînt însușirile acelea, prin cari se distinge stilul bizantin. Pe sama fiesce căreia din iconele patriarhilor, Apostolilor și alior sfinți iconografia acésta și-a însușit forme și neschimbate, cari se află până și în detaliul îmbrăcăminte. Iconecele acestea tôte se disting prin bunăcuviință absolută, prin o purtare a trupului corăspundătoare figurilor și prin liniștea compoziției, carea înfățișează persoane, pe cari mai mult nu le mai atinge patimă omenescă. Ea de aceea exprimă în chip vrednic spiritul L. V.: liniștea patriarhală și simplitatea evanghelică și consună pe deplin cu tradiția și cu spiritul sfintei Scripturi. Se vede din tôte acestea, că în iconografia bizantină arta nu e scop, ci mijloc: ea rămâne supusă adevărului și tradiției așa, că în iconele sfinte nu predomină formele goale ale trupului, ci mărimea internă spirituală.“¹⁾ „Arta bizantină,“ observă V. Hugo, „e așa de singulară, așa de admirabilă, cât e vrednică de atenția arheologilor și a tuturor cugetătorilor; ea unora li-se face obiect de studiu, celor alaiți obiect de contemplare și meditare.“ „Școlii bizantine,“ zice cu ceva mai la deal același scriitorul rus, „care a contribuit așa de mult la lățirea creștinismului, îi mulțămim tradițiile de pe un timp, în care lumina Evangheliei încă nu se răspândise preste Europa (de méză noapte).“ Érá mai apoi: „În diferite timpuri au adunat tradițiile referitoare la tipul și la caracteristicul iconecelor sfinte, și din acésta au format un întreg în scrieri, cari oferesc tot de o dată descrierea sfinților, pe cum și îndrumări despre mestecarea și gățirea colorilor. Acest op se derivă de la clădirea bisericii Agia Sofia sevârșită prin Iustinian, carea cuprindea 365 altare întru onórea tuturor sfinților anului. Făcură atunci o descriere a tuturor sfinților acestora, Rușii o împrumutară de la Greci și o augmentară adaugînd pe sfinții sîi proprii. Deco-

piările scrise a acelei colecții, carea Rușii o numesc Podlunnik, sînt executate cu multă artă și sînt înzestrate cu decopieri de schițe, împrumutate, pe cum se crede, din pergamentele artiștilor bizantini, cari după mărturisirea unei epistole a s. Policarp din veșnicul al XII-lea se păstrău de amintire în mănăstirea de căpetenie din Chiov. Dintre manualele acestea ale picturii, cari le cunoștem, unele se abat puțințel de la cele alalte, fie din cauza timpului și a locului, ori pentru înflorința eresii și a schismei. Didron a descoperit în mănăstirile muntelui Atos manuscrite din veșnicul al XI-lea și al XII-lea, cari nu sînt alta de cât un manual al picturii. Acesta e isvorul manuscriselor bizantine, cari mai târziu s'au adunat în mănăstirea Chiov-Pecersky și au servit de model opărilor rusesii de felul acesta. Observarea acésta e de lipsă spre a pute pricepe teoria și istoria iconografiei rusesii, și trebuie să spun, că biserica rusească nu mulțămesece celei bizantine numai regulile fundamentale ale iconografiei, ci a împrumutat de la ea și un număr mare de picturi originale, cari au servit artiștilor ruși ca modeluri, și cari mai târziu s'au făcut pe sama ortodoxilor obiecte de venerare generală. De acestea sînt bună oră în Moseva icona sfintei Fecioare din Ierusalim și din Vladimir în biserica Înălțării Mariei la cer, cea a sfintei Fecioare din Cherson (dat. 993) în Nijni în mănăstirea Înălțării Mariei la cer. Odognitria în Smolensk (dat. 1025) și în Cernigoff (dat. 1060). Între numărósele icone sfinte, cari împodobesc mănăstirea din Chiov-Pecersky, cele mai vechi sînt cea a Înălțării Mariei și cea a s. Nicolae. Cine nu a audít óre despre icona din Novgorod a Răscumpăratorului, carea se aserie împăratului Manuil? Cine nu scie, ca Deissus e un op. prețios pentru studiul arti și al anticității? — Dacă ne gândim la deplinirea stilului bizantin și la puterea lui de a produce forme, atunci nu avem, să ne mirăm de aceea, că pictorii ruși în timpul cel dintău, pe când încă nu cunoșeau iconografia, se mărginiau la imitarea de modeluri bizantine. Elemente naționale găsim numai mai târziu.“¹⁾

Înflorința cea mare a arti bizantine o esplică dezvoltarea liniștită și neîncoțată a ei întimplată pe temelul adevărății interne a concepției ei. Aci nu se găsece contradicțiile acelea dintre idea, ce avea, să se reprezenteze, și dintre ceea ce s'a reprezentat, cari se găsece în arta latină de mai apoi, unde cad stavilele tradiției, și textul sfintei Scripturi se folosese numai întru atăta, întru cât o permit acésta ideile subiective ale pictorului.

Arta bizantină a fost poporală: limbajul ei e de tot plin și pătruns de spiritul sfintei Scripturi, carea a esplicat-o ea cu icone și cu carea a aflat pretutindenea gloria sa, mărimea sa și de o dată și intrare. Așa a împlinit ea o misiune sfintă: unde ajungea, acolo aducea cu sine dogmele creștinismului și intrarmată fiind cu scutul acela nepătruns, care-l forma adevărătatea internă a existenței sale, pășia pretutindenea învingătoare și-și făcea cale în tocmă ca și creștinismul, al cărui vestitoriu credincios s'a făcut ea. Arta acésta nu a privit de lucru neglorios a se subordina credinței și a cerca libertatea sa mai înaltă în aceea, că servia adevărului. Artiștii ei de aceea nici nu au avut nici o dată causă ca Michelangelo de a se tângui la sfârșitul vieții sale, că au preferit gloria sa proprie onorii celui Preafalt și serviciului lui și nu au făcut nimica spre a propaga onórea acésta între ómeni: ei au lucrat cu modestie ca nisece tâlcuitori ai sublimelor idei cuprinse în religiune încredințați fiind despre aceea, că limba lor o vor înțelege pretutindenea, ori unde se va aședa ea.

¹⁾ Snegoureff la epistolele către contele Uwaroff, la Sabatier, Notions sur l'Iconographie sacrée en Russie, Petersburg 1849.

¹⁾ L. c. p. 443 ur.

Dumnezeul cel vechiu.

Narațiune de K. Bolanden.

I.

Papa prinsonier.

La 1813 într-una din odăile palatului imperial din Fontainebleau serviciul de aprod îl făcea un tânăr nobil de cincisprezece ani de o statură frumoasă și bogat îmbrăcat. Frumosul tânăr, unul din vârstarele familiei contelui Rethel, se bucura de favorul de a pute fi în serviciul și în apropierea marelui cuceritor al lumii Napoleon I. De prezent fața plăcută a tinerului conte este umbrată de tristă. În ochii lui de copil strălucesc lacrimi, care cad tot mai dese pe îmbrăcămintea garnisită cu aur, de și altminterea el nu-și tradă nici cu un cuvânt și nici cu o mișcare sentimentele, ce-l năpădesc, ci stă nemiscat și neclintit, cum se cuvine unui aprod împăratesc.

Probabil că motivul durerii lui este sârta a celui venerabil moșneag, care odihnește în odăea vecină pe un scaun cu brățare, și de pe care Iosif Rethel nu-și lea ochii plângători privind prin ușa deschisă.

Îmbrăcămintea bătrânului e talar alb lung, ce-l ajunge până jos la glezne, și de pe care lipsește ori ce semn exterior al dignității. În mijlocul strălucirii împăratești îmbrămintea această se poate numi modestă, ba aproape săracioasă. Trăsăturile nobile ale feței lui poartă urma unei mari dureri: obrazii îi sînt palidii, și ochii cufundați. Inse liniștea sfîntă parcă glorifică pe suferitorul bătrân, ea se varsă prin întreaga ființă lui. Și tocmai această liniște, această resignațiune influențează atât de grozav asupra gingașului suflet al tinerului Iosif.

Întreaga înfățișarea bătrânului îmbrăcat în talar alb ridică acasă strigătoare la cer asupra ori cărei brutalități și sicanării. Tocmai acum pare că se roagă. Măinile lui încrucișate odihnesc pe pept, capul și-l pleacă, și conștiința viuă, că se află în apropierea Atotputernicului, aruncă o tălică lumină preste figura bătrânului. Rugăciunea lui trebuie, că a avut o putere miraculoasă, căci liniștea fără de glas devine sărbătorască, și lui Rethel i-se pare, că simte în apropiere-I puteri lucrătoare invizibile. Sufletul aprodului se umple de sentimentul admirațiunii și omagiului, cursul lacrimilor îi încetază, și cuprins de o frică sfîntă privesce la capul bisericii, la lociitorul Domnului Christos pe pămînt, — căci bătrânul, care se roagă, e Papa Piu VII, acum de patru ani prinsonierul lui Napoleon I.

Tinerul îngândurat e deșteptat dintr-o dată de șgomot, ce se apropie. Ascultă. Șgomotul se apropie din dreapta prin ușa deschisă. Pe covor se aud pași repezi, scurți, și în momentul următor trece preste prag un domn îmbrăcat în uniformă de mareșal. El se oprește instinctiv în mijlocul odăii ca înaintea figurii mișcătoare a bătrânului Pontifice, care se roagă. Bărbatul sosit e mic de stat. Părul neted și negru lucitor e tuns scurt. Colora feței brună gălbue, trăsăturile frumoase, regulate. Numai falca de dinainte, rasă, neobișnuit proiectată, exprimând voință tare, nu stă în armonie cu fața-i fină. În privire se ascunde o putere deosebită, impunătoare, străpungătoare, pătrundătoare, cu un cuvînt e privirea lui Napoleon I cuceritorul lumii.

După o revistă fugitivă Napoleon I zângănuind din sabie pași înaintea înaltului

său prinsonier. Piu VII își ridică liniștit capul, se obli privind cu un suris blând la contrarul său zdrobitor.

Aprodul duse împăratului un scaun.

„Scușă-mă, Sfînte Părinte, dacă te conturb în pioasă meditație!” încep Bonaparte. „Dar afacerea mea e urgentă. Împăratul îmbie Papei pacea. N'ai aflat după o judecată liniștită, că ofertul meu de ieri corespunde intereselor Sfîntiei Tale?”

„Intereselor mele personale la totă înțimplarea, da. Inse nu și datorințelor mele de Papă,” răspunse Piu VII. „Dta faci sfârșit captivității grele, în care sufer de patru ani, plătești Papei două milioane la an, inse n'ai de gând, să dai din mână moștenirea s. Petru. Dta îți Roma, îți întreg statul bisericesc. Nu mă pot învoi la răpirea moștenirii s. Petru. Când prevedința atotputernică mi-a dat mie nevrednicului oficial înalt de a fi lociitorul lui Christos pe pămînt, am pus jurămint sfînt ca ori care Papă: că nici o dată nu mă voi învoi la micșorarea moștenirii s. Petru. Mai bine mor în captivitate, de cât să-mi cale jurămintul și să-mi îngreunez conștiința cu un mare păcat.”

„Și eu nici o dată nu voi renunța la ceea, ce am câștigat cu sabia,” răspunse mândru împăratul. „Dtale nu ți-ar trebui, să fii ingrat!” continuă apoi în ton de imputare. „Revoluția a nimicit în Franța religia, a ucis ori a surhinuit pe preoți, a răsturnat episcopii, bisericile. Eu am reparat acest dezastru. Am redat episcopilor pe păstorii lor, comunelor pe preoți. Biserica din Franța numai mie îți poți mulțami renascerea. Și pe mine, pe mîntuitorul și apărătorul religiei Papa nu mă gratifică cu încrederea sa! Această este o ingratitude incalificabilă și” sfârși amenințînd, „vorbirea e și periculoasă.”

Papa prinsonier privi blând la marelui cuceritor, și fața lui era cuprinsă de o lumină plăcută.

„Maiestate, Dumnezeu nu privesce de cât la intențiune!” zise Papa cu dignitate. „Dacă în sentimentul iubirii de dreptate și al ascultării de cel Atotputernic ai restabilit religia în Franța, atunci Dumnezeu te va recompensa. Dacă inse nu de bună voe și nu din cuget propriu curat ai devenit mijlocul operei divine, atunci eternitatea nu-ți dătorsește cu nimica.”

„Cuvintele Sfîntiei Tale sînt puțin cam întunecate. Dai îți voe, să-ți cer lămurire?”

„Poate că sinceritatea mea va supăra pe Maiestatea Ta,” răspunse Piu VII. „Ai inse dreptul de a cere de la Papa, să spună adevărul. Nici lanțurile, nici amenințarea cu mărtașa nu este iertat, să spălmînte pe lociitorul lui Christos de la împlinirea înaltei lui chemări: lui îi caută, să porțe în inimă binele sufletului omenesc și să vestescă fără șovăire adevărul.”

Piu tăcu câte va momente, a bună samă pentru ca să caute, pe cât se poate, expresiuni crățătoare, prin cari să spună superbului împărat adevărul.

Napoleon bătînd cu degetele pe brățarul scaunului își ținti ochii plini de așteptare asupra bătrânului șovăitor.

Aprodul sta ascultînd în antișambă imprimîndu-și adînc în memorie fiece care cuvînt al acestei conversații importante.

„Așa se vede, că pe Sfîntia Ta te costă totuși ore care abnegație a împărtăși împă-

raturii adevărul de aur.” zori Napoleon cu nerăbdare.

„Etă, ascultă, Maiestate! Cât se poate, voi fi scurt,” începe Papa. „Dta cunoști cauzele revoluției, care a făcut Franța teatru unor pustii atît de grozave. Totul s'a dezvoltat natural. Cincizeci de ani a lucrat filosofia cea fără de credință, știința antireligionară și pressa coruptă pentru răsturnarea ordinii sociale. Ziare, broșuri și opere științifice și-au bătut joc de Dumnezeu și de poruncile lui. Religia a fost satirizată și ridicolizată. Și ceea ce au semănat între popor știința cea fără de Dumnezeu și pressa ireligioasă, a crescut și a îmburuienat. Moralul francez s'a corupt. Din cercurile cele mai înalte necredința și păcatul s'au lățit în straturile de jos ale poporului. Când Franța și-a întors fața de la Domnul vieții, isvorul fericirii pămîntesci și eterne, când Franța s'a pus în serviciul demonului: atunci a izbucnit grăznică revoluție. Întreaga cetă a furiilor demonice a răsturnat țara în ruine, în invălmășala sîngelui și uciderii. Ori ce ordine s'a stricat atunci. Ziua mare se comiteau cele mai teribile fărădelegi; nevinovații erau triși ca miile la șafod. Viață, avere, onoare, — toate au devenit pradă poporului sălbatic. Atunci ai pășit Maiestatea Ta, pe care Dumnezeu te-a înzestrat din belșug cu putere și spirit. Dta ai supus și ai înălțuit teribila revoluțiune; ai restabilit ordinea, și fiind că ai recunoscut, că numai religia poate forma baza ori cărei rindueli, apoi că fără de respectarea voinței lui Dumnezeu ori ce viață de stat este imposibilă: ai rechemat, Maiestate, pe preoții fugariți și le-ai poruncit, să vestescă sus și tare Evangeliul mîntuitor. Filosofia ateistă, știința antireligionară au sfîrșit toate legăturile societății, și au provocat revoluțiunea prin aceea, că au smulș din inimile omenilor moralul creștin bătîndu-și joc de religie. În consecință Maiestatea Ta ai lucrat forțe înțeleptesce din punct de vedere politic, când ai restabilit erăși în Franța biserica, baza vieții de stat.”

„A, acum înțeleg pe Sfîntia Ta!” zise împăratul rîdînd. „Dispozițiile mele s'au întimplat din calcul politic, eră nu din intenție religioasă. Nu pot aștepta răsplată de la cer, fiind că nu pentru Dumnezeu, ci toate pentru împăratul le-am făcut. Recunosc, da,” continuă serios Napoleon, „că religia e folositoare. Popor necredincios nu poate, să se guverneze. Nici o dată nu voi permite, ca moravurile creștine să fie satirizate în public, să fie desprețuite. Bărbat de stat înțelept n'o poate permite această. Cel ce suferă, să se subsape convicția creștină a poporului său, pe deasupra capului aceluia se va dărta într-o bună dimineță edificiul de stat subsăpat. De ce dar șovăești Sfîntia Ta a lega intimă amicitie cu protectorul religiei?”

„Când Maiestatea Ta susții, că ești protectorul religiei, în același moment ceri de la Papa, să comită păcat contra religiei,” răspunse Piu.

„Nu-ți împărtășesc nici de cât părerea,” replică Napoleon. „Domnia lumescă a Papei nu e dogmă religioasă, ci dimpotrivă află, că această putere lumescă împedecă pe Papa în împlinirea acurată a datorii bisericești. Fii liber de gânduri de domnitor, și trăsce liber sub aripile protectoare ale vînturului francez.”

„Libăr, între ghiarile vulturului, Maiestate?” zise prinsonierul Papa cu un suris

dureros. „Totmai exemplul meu dovedește mai învederat, că capul bisericii numai liber își poate împlini datorițele bisericesti. Papa nu poate fi supusul unui principe lumesc, fiind că domnitorul l-ar folosi spre scopuri politice. De aceea a voit prevedea dumezească, ca libertatea papală să-și aște refugiu în statul bisericesc.“

Va urma:

Bibliografie.

A apărut:

Almanachul învățătorului român pe an. scol. 1898/9 de Iosif Velcean, învățător. Prețul 1 fl. Carticica această format manual, e un început. Cuprinde: calendariul cu luna Septembrie 1898 și merge până la sfârșitul lui August 1899 având la fie care lună notițe tipice pentru folosul învățătorilor cantori. Pe lângă cele alalte piese necesare unui calendar are pagini rubricate pentru planul de învățământ, împărțirea orelor etc. Urmăzând apoi schematismul în extras al bisericii ortodox-orientale române. *Intre institutele de învățământ ale acestei biserici sub litera e pag. 90. stă și „școala civilă de fete din Sibiu“. Asta n'o sciam încă, că școala Asociațiunii are caracter declarat ortodox-oriental. La rândul său apoi școala noastră de fete cu internat nici nu e trecută. (De sigur din simpatie!) Dintre reuniunile învățătoresci lipsesc cu totul Reuniunea învățătorilor din Arhidieceasa de Alba Iulia cu toate despărțimintele ei. Și nu se amintesc nici cu un cuvânt cel puțin de Reuniunea învățătorilor gr. cat. din tr. Cluș, care există de un șir lung de ani. În partea literară e biografia și portretele lui Ștef. Velovan și Emerie Andreesen, și artieli de Ioan Simu, Vuia, Cătană, Maria Cioban, Biroș, Velcean etc.*

I. P. Reteganul: *Pintea Vităzului*, tradițiuni, legende și schițe istorice. o broșurică de 30 pagini, costând tot, ce se știe despre acest eroi, și ce s'a scris în Bucovina, Moldova, Ardeal, Ungaria despre el.

I. P. Reteganul: *Novela și Schițe*, Volum I. broș. 1 cuprinde: „Biserica pocăinței“, „Blândocul“ și „O inimă nobilă“. povestiri scrise în stil popular și mai cu samă pentru popor.

A apărut:

Iconițe sfinte cu text românesc. Firma Carl Pöllath din Schrobenhausen (Bavaria) ne-a trimis 50 de iconițe frumoase executate având în text românesc legenda chipului și citate din s. Scriptură și ss. Părinți. Au apărut până acum: *Învierea*, *Nascerea și Restignirea Dnui*, *P. C. Fecióra*. *Buna Vestire*, *Adormirea s. Fecióre*. *Cina cea de taină*, ss. *Niculae*, *Gheorge*, *Teodor* și altele. Recomandăm aceste iconițe menite, să facă cunoscută viața sfinților și să deștepte pietate în sufletele credincioșilor.

Teodor Bulc: „Schițe din Italia, XVII+265 pag. De câți va auzi au început a apăre tot mai des și în ziarele noastre suvenir și impresii de călătorie, puține au fost înse adunate în volum, de și ast fel de scrieri pentru tinerime mai cu samă sint de un folos netăgădnit. Ținând samă de aceste vederi dl prof. Bulc de la Beiuș a publicat în un frumos volum schițe din călătoriile sale prin Italia. A scrie despre Italia, e un lucru foarte ușor. căci, nici o țară dără n'a fost cutrierată atâta de călători ca frumoasa peninsula apeninică, și despre nici una nu s'a scris atâta, ca despre orașele ei: *Veneția*, *Roma*, *Florența*, *Neapol* ș. a. Și cu toate acestea cetim cu plăcere ast fel de impresii, când în ele se exprimă

sentimente originale și proprii celui ce le-a vizitat, când nu se pune pond pe descrierea săcă și științifică, — cum am zice, — ci se zugrăvesc lucrurile după emoțiunile, ce au pricinuit, celui ce le-a privit. Și mi-e mi-se pare, că dl Bulc cam greșese chiar în acest punct. De alt cum recomandăm cetitorilor nostri cartea această. Ea costă 2 corone.

A apărut:

Manual de Psihologie și Logică pentru clasa VIII a școlilor medie edat de *Dr Vasile Hossu*. Blaș. Tipografia seminariului arhidiececan. 1898. Prețul broș. 1 fl. 20 cr.

A apărut:

Jertfa creștinilor. *Comentar al liturgiilor bisericii grecesci* compus de *Dr Victor Szmigelski*. Tomul I. *Introducere dogmatică*. Cu aprobarea Prea-veneratului Ordinariat mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Blaș 1897. Tipografia seminariului arhidiececan. Pag. 230 în 8. Prețul 1 fl. 5 cr. sau 2 lei 20 ban. Editura auctorului.

Opul e dedicat *Escelenței Sale Prea-sfântului Domn Michail Pavel episcop de Oradea mare*.

Venitul curat va fi contribuire la un fond provincial de salarizare a preoților și învățătorilor.

„Opul acesta poate fi de folos tuturor credincioșilor nostri, dar mai virtos Veneratului Cler arhidiececan, căruia și chemarea sa sublimă îi impune datorița strictă de a studia mai adânc misterii sfintei noastre religii. De aceea recomandăm acest op cu totă căldura spre a se procura pentru toate bibliotecile districtelor protopopesce și pentru cele parohiale, ori unde este cu putință. Asemenea recomandăm Veneratului Cler, să răspândească această carte în cercurile cât mai largi ale credincioșilor nostri.“

Blaș din ședința consistorială ținută în 14 Decembre 1897.

La tipografia seminarială se află de vîndare:

Euchologiu

edițiunea a doua, revădută după originalul grecesc și îndreptată în mod însemnat. Format 8° mare pe 552 pagini, pe hârtie velină, tipariu frumos în **negru și roșu**. — Prețul nelegat: fl. 2.80, era legat în piele tare fl. 3.80.

Legile politico-bisericesti din 1894 și 1895

împreună cu respectivele ordinațiuni ministeriale, traduse, edate și comentate la ordinul Prea-veneratului Consistor mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Prețul unui exemplar broșurat e 1 fl. 20 cr. v. a. + pentru porto 10 cr.

Credem, că nu mai e lipsă, ca să atragem atențiunea clerului nostru asupra acestui op. Fără de cartea această nici un preot nu poate, să se acomodeze în deosebitele sale agende, duna-ce prin legile politico-bisericesti s'au schimbat toate raporturile de drept privitor la căsătorie. Totmai de aceea credem, că nu va fi oficiu preotesce, din care să lipsescă această carte, în care se află toate cele, de câte are trebuință preotul în urma situațiunii nouă create prin legile aceste.

Instituțiunile calvinesci

în biserica românească din Ardeal, fazele lor în trecut și valoarea în prezente.

Studiu istorico-canonice de *Dr Alexandru Grama*. — Opul constă din XVI+476 pag. 8° mare și se poate procura cu prețul de **3 fl.** la **Tipografia seminarială în Blaș** (Balázsfalva).

Cestiuni

din

dreptul și istoria bisericii românești unite, studiu apologetic din incidentul invectivei „Gazetei Transilvaniei“ și a dlui Nicolău Densușan asupra Mitropolitului Vancea și a bisericii unite. Partea I. 272 pag. 8°. Prețul **70 cr.** — Partea a II-a 400 pag. 8°. Prețul 1 fl. Ambele părți expedate franco 1 fl. **85 cr.**

Îndreptariu

în cauza dărilor directe de stat, pentru oficiile parohiale gr. catolice. Blaș 1896.

Broșura constă din 39 pagini, în cari se dau înviațiunile cele mai bune, cum au să purcedă oficiile parohiale și curatoratele, cum și priviții la aruncarea și conscrierea dărilor de stat și anume: 1. a dării de case, 2. a dării de câștig, 3. a dării după camete, 4. a dării suplote g. nerale de venit, 5. a taxei de scutire de la miliție, 6. a dării de arme și de vin și 7. comisiunile pentru aruncarea dărilor. — Prețul unei broșuri e **8 cr.**, expedită franco sub fașe **11 cr.**

Pregătire la mörte, adică considerațiuni asupra maximelor eterne folosite tuturor pentru meditare și preoților spre a predica, de *Alfons Maria de Liguori* Doctor al Bisericii. În versiune românească de Membrii societății de lectură *Inocențiu M. Clain*. Blaș 1893. Tipografia Seminariului arhidiececan. Opul are 425 p. în 8° mic. Prețul 80 cr. Editura societății.

Liturgieră, crudă 2 fl. 20 cr., legat în piele 3 fl. 20 cr.

Orologer, crudă fl. 2.80, legat în piele fl. 3.80.

Decretele Conciliului, provincial prim edițiunea a II-a broș. 80 cr.

Editor și redactor răspundător:

Dr Victor Szmigelski.

(46) 3—3

Se caută

un culegător-tipograf

român,

care să fie versat și în ale mașinei și să fie practisat în vre o tipografie pe lângă mașină, în cât să fie în stare a conduce mașina de tipar purtată cu mână.

Doritorii află aplicațiune numai de cât și se pot adresa la

Tipografia semin. gr-cat.
în Blaș (Balázsfalva).